

c *Nunquid liber feudorum ligat etiam Ecclesias, & ecclesiasticas personas?* Quod consuetudines feudorum æque ligent personas ecclesiasticas, ac seculares, his probatur rationibus. I. Quia hic effectus legum est, ut omnes omnino, qui acceptant leges, legibus obligentur. Non solum autem laici, sed etiam clerici ius feudale approbantur, seu iurisdictioni domini secularis subiecerunt, dum feuda ab ipso domino temporaliter acceperint, per textum in dict. cap. ceterum §. de iudic. & dict. cap. ex transmissa. 6. de foro com. petet. ex quibus patet, clericum ratione feudi, quod recognoscit a laico, sub iurisdictione ipsius domini laici esse. II. Quia consuetudo laicorum rationalis attingit etiam Ecclesias, secundum Panormit. in cap. cum causa §. numero 3. extr. de sentent. & re iudicat. Atqui consuetudines feudorum esse rationabiles, extra controuersiam est. III. Quia exploratum est, quod consuetudines, vel leges Imperiales, quatenus canonibus non contradicunt, nec ecclesiasticam libertatem infringunt, ad clericos. & Ecclesias vigorem suum extendunt. cap. 1. & ibi Panormit. de noui. oper. 16. nunciat. can. lege Imperatorum. 1. Dist. 10. IV. Quia natura causæ trahit ad se personam, non persona naturam causæ, iuxta Bald. in cap. 1. numer. 4. de controuer. feud. ap. pares ter-

QVAESTIO IV.

SVMARIA.

Ex Claro.

1 Feudum quid sit;

ADDITIONES.

F *Feudum.* Adde, quod feudum proprie dicitur, in quo quis habet præstare seruitium personale. Sed quando præstatur seruitium reale, non dicitur proprie feudum, secundum Afflic. decis. 129. sub. nu. 2. Et vt dicitur feudum, sex requiruntur de quibus p. lo. Gaul. inter conf. feud. conf. 2. n. 31. *Giach.*
Quid sit feudum. Definitiones feudi variæ afferri solent ab Interpretibus: quarum nouè nouissime refert D. H. in tract. feud. c. 5. Sed prioribus octo refutatis, vltimæ (quæ est Hermanni Vitei) li. de feudis. c. 2. n. 9. et lo. Niellij in disput. 1. feud. th. 6. sibi omnium perfectissimam videri asserit. Ita autem se habet. Feudum est vltimus fructus quid rei immobilis, seu equipolentis, sub conditione fidei, & seruitiorum constitutus. Hæc definitio constat genere proximo, & proprio differentiâque; specificâque: quæ duæ partes sunt cuiusque bonæ, ac perfectæ definitionis essentialis. Etenim generis loco ponitur vltimus fructus, ex c. 1. in quibus caus. feud. amit. tit. 23. in fi. lib. 2. F. vbi aperte dicitur, vltimus fructus rei datæ transire in accipientem. Deinde cui definitio competit, eidem quoque competit definitum, vt restatur axioma Philosophorum. Atqui feudum

QVAESTIO V.

SVMARIA.

Ex Claro.

1 Feudum vnde dicitur.

minand. quem referendū sequitur Andreas Gail. libro 1. obseruat. 37. num. 3.
 Siquidem quando duæ causæ concurrunt, naturalis vna, accidentalis altera, preualet naturalis, si non alteretur ab accidentali, argum. leg. qui habet 13. in principio, ff. de tutel. i. l. que Bartol. Nec est inconueniens, quod natura causæ trahat ad se personam: quia debet attendi id, quod principaliter agitur, argum. leg. si quis nec causam 4. ff. de rebus credit. si cert. pet. & leg. si is, qui duos 29. ff. de liberat. leg. V. 18. Quia decisiones feudales non dicuntur ciuiles leges, nec introductæ a Principe seculari: sed dicuntur consuetudines vniuersales, tacito consensu vniuersi populi; sicque consensu tam clericorum, quam laicorum receptæ: ac propterea etiam clericos obligant. Et ita, post Clarum nostrum, & alios, sentiunt Sonsbecc. in Comment. ad vsus feud. part. 1. numer. 16. Mozz. de his, qui feud. dar. post numer. 30. Gribald. in thesaur. commun. opin. litter. F. in verbo, consuetudines. Schrader. d. tract. feud. par. 1. quæst. 2. Vltimus de feud. d. lib. 1. cap. 1. num. 8. Rudinger. d. lib. 1. variar. lectio. iur. feud. cap. 78. num. 7. & seqq. Intrigliol. de feud. quæst. 4. Guerrin. Pifo Soac. in prælud. feud. cap. 3. Gædd. in disput. feud. 1. thes. 8. & Berens d. disput. feud. 1. thes. 9. *Harprec.*

Ex Additionibus.

- 1 Inter varia feudi definitiones Viteij probatur.
- 2 Quæ partes sint, essentielles bonæ definitionis.
- 3 Cui competit definitio, eidem quoque competit definitum.
- 4 De quo vltimus hic agatur.
- 5 Quæ sit feudi materia, & forma.

competit definito vltimus fructus: cum is, qui habet feudum, habeat ius re feudali vtendi fructus, salua eius substantia. Ergo feudum recte definitur vltimus fructus. Additur in definitione restrictionis causa, petricula quidam: vt videlicet intelligatur hic agi de proprio quodam iure vtendi fructus, quod per omnia non fit idem cum vltimus fructus, qui est seruitus personalis rerum allodialium, perinde vt Iustinianus definit legatum ait: legatum esse donationem quandam. §. 1. Institut. de legat. Cetera definitionis verba (rei immobilis, &c.) continent causam feudi materiam. Materia enim feudi in qua est res immobilis. c. 1. de feudi no. tit. 1. fi. li. 2. feud. Feudum forma est fidelitas tit. 2. in lib. 3. F. Atque adeo prædicta verba totam feudi essentiam expriment, illudque ab omnibus alijs iuribus, plene & perfecte discernunt: id quod est specificæ differentiæ officium. *Harprec.*
 b *Sine difficultate.* Adde, quod feudum proprie est donatio, & gratia commune per Socin. in conf. 66. col. 6. vol. 3. & dixi in collect. mea commun. opi. in verbo feudum, nu. 1. magis namque participat de lucro, & beneficio, quam de onere, ideo gratia appellatur. Ita per Bald. & Iacob. de Beluis. in prælud. feud. & tradit Anguis. conf. 23. & 26. *Giach.*

Ex Additionibus.

- 1 Feudum vnde dicitur.
- 2 Feudum sine fide esse nequit.
- 3 Vasalli dicuntur fideles.

ADDI.

ADDITIONES.

V *vnde dicitur feudum.* Feudum conuenienter a fide dictum est, vt arguit text. in tit. 3. §. vlt. lib. 2. feudor. Quia forma & essentia feudi consistit in fide, seu fidelitate: adeoque in omni feudo fides necessario requiritur: & consequenter pacto remitti nequit: cum pacto rei substantia mutari non possit, argum. l. cū precario 12. ff. de precario. Duaren. in tract. de feud. c. 2. n. 3. Nam licet feudum quod possit esse sine fidelitate, hoc est, sine fidelitatis iuramento: non tamen potest esse sine fide: cum à fide nomen, & essentiam suam habeat. d. tit. vlt. lib. 2. F. Atque isthæc etymologia eo magis probanda est: quod etiam Logobardis, primis feudorum auctoribus, fededicitur fides. Ab hoc enim verbo, fede, commode feudum, tatum vna, vel altera littera adiecta, derivari potest. Vnde vasalli, qui feuda habent, fideles appellantur. tit. 1. §. 2. lib. 1. feudor. quia domino suo fide promissam seruare, & erga eum in dicto, & facto, hoc est, in sermone, & opere, fideles esse debent, vt notat Mozz. in tract. feud. c. 1. nu. 4. Hæcque teste Claro hic, communis Feudistarum sententia est: de qua videatur Iacobus de Ardizone, in Summa feudorum, cap. 4. Bald. in prælud. feud. nu. 7. Aluarot. in proem. lect. suæ, nu. 9. Iac. in prælud. feudor. numero 28. Connan. libro 2. commentar. iur. ciuil. cap. 9. num. 6. Schrader. in tract. feud. parte 2. cap. 1. nume. 4. Vultejus lib. 1. de feud. cap. 2. nu. 1. & seq. Borcholt. in commentar. de feud. cap. 1. num. 1. Cuiac. in princ. comment. de feud. Rosenthal. in feudal. cap. 1. concl. 6. num. 3. aliique per eum relati. *Harprec.*

QVÆST. V.

Q *uæro, vnde dicitur Feudum dictum est a fide, seu fidelitate. Ita probat text. in cap. 1. §. fin. in fine, per quos fiat inuehit. Et hæc est communis sententia, vt ait Curt. iun. de feud. in 1. part. princ. in 7. quæst. Licet enim in quocumque contractu requiratur fides: tamen in feudo fidelitas vasalli exuberantius, & principalius consideratur: merito ob ea non men assumpsit.*

Ex Additionibus.
 1 Non feudum sit contractus.
 2 Contractus magis in facto, quam iure consistit.
 3 Consideratio tit. 87. lib. 2. feudor.
 4 Verbum contractus aliquando generalissime accipitur.
 5 Extraordinaria iuris feudalis capitula quatenus aliquam utilitatem, vel auctoritatem obtineant.

QVÆSTIO VI.

SVMARIA.

Ex Claro.

1 Feudum sit contractus, nominatus.

ADDITIONES.

N *vnde dicitur feudum sit contractus.* Feudum esse contractus nominatum, præter Clarum nostrum, & ab eo citentur, tenent Schrader. in tract. feud. part. 2. cap. 2. numer. 2. & Rosenthal. in tract. iuris feud. lib. 1. conclus. 7. nu. 1. & alij. Verum hæc opinio displicet Cuiacio in Comment. feud. pagin. 12. Dn. Collegæ Bocero in tractat. de qualitat. & different. feud. capitulo primo, numero 6. Fachino libro 1. controuer. iur. cap. 1. vers. ad alteram quæstionem, &c. hocque referent H. in tractat. feud. cap. 5. pagina 45. & seqq.

QVÆST. VI.

Q *uæro nunquid feudum sit contractus nominatus? Respond. quod sic. Ita tenet Bert. in iuris gentium, §. quoniam, post num. 19. ff. de pactis, & est communis sententia, vt attestatur Curt. iun. de feud. in prima parte princ. in 9. q. Habet. n. singulare nomen, & formam a ceteris contractibus differentem. Quæro etiam, an feudum sit contractus bonæ fidei? Resp.*

Tum quod in toto iure feudali nullibi, vel minimo verbulo significetur, feudum esse contractum. Atqui verisimile non est, si feudum esset contractus, tãto silentio Feudistas hoc esse præterituros. Tum quod I. C. in tit. 23. libro secundo, F. definitur feudum non ponat loco generis contractum, sed vltimus fructus. Ast hunc a contractu diuersum esse, nemo est omnium, qui non intelligat. Tum denique quod feudum ius sit, ac in iure iure consistat, dicto titulo 23. libro 2. feudor. Contractum autem esse factum magis, quam iuris, constat ex l. conf. 7. §. vlt. ff. de curatoribus furioso, & alijs, &c. Non obstat text. in tit. 87. libro 2. feudor. vbi dum Feudista de beneficio, seu feudo loquens subiicit hæc verba, vt in ceteris contractibus: satis innuere videtur, etiam feudum esse contractum: cum vocula (Ceteris) implicata sit. Nam vt verbum contractus aliquando generalissime sumitur pro quavis obligatione, & quocumque negotio. l. omnem. 20. ff. de iudicijs. Itaque si contractus verbum ita accipitur, non ineptè affirmatur, feudum inter con-

tractus numerandum esse, quatenus obligationes reciprocas domini, & vasalli continet. Deinde respondetur: allegatum tit. 97. esse de numero extraordinariorum capitulorum, quæ teste Iacobo de Ardizone in summa feudorum, capit. 148. non extiterunt in priori compilatione, sed ex Ardizone nobis restituit Cuiac. libro 4. feud. capit. 23. Quorum capitulorum, licet sit aliqua utilitas in explicando iure feudali, & quatenus cum capitulis ordinarijs consentiunt: tamen vbi ius feudale, vel contrarium est, vel etiam omnino deficit, non habent Capitula ista vllam auctoritatem. *Harprec.*
 b *Quod sit.* Item quod feudum sit contractus nominatus, & quod non habeat locum in eo penitentia, nec reuocatio: vide per Roland. in consilio tertio, numero 332. in principio & consilio 33. nume. 601.

& 4. ad quæst. 2. *Giach.*
 c *Singulare nomen.* Ita vt si feudum sub alio nomine contractus nuncupatum esse, non per hoc defineret esse feudum: quoniam de iure haud debet res regulari secundum naturam contractus, sed ipse contractus debet regulari secundum naturam rei deductæ in ipso contractu. l. stipulatio ista. §. si quis ita, ff. de verborum obligation. & vide per Marin. Anguis. qui fustus hoc probat d. conf. 23. num. 9. cum multis seq. & in consilio 46. sub num. 35. *Giach.*
 d *Resp. quod non.* Et propterea quicquid est in eo omnisim, censetur non comprehenditum, nec aliquid in eo venit extrinsecus, lege si ita stipulatus. §. Chrysofonus, & l. quicquid astringenda. ff. de verborum obligation. vide Guilielm. Benedict. in repet. cap. Raynuitius, in verb. & vxorem decis. 3. de testament. *Coucan.*

